

замовникам завдяки незвичайному поєднанню витонченості та суворості форм. Нині це головний корпус Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Просвітницькі заклади були одним із найважливіших напрямів у кар'єрі О. Бекетова. Деякі проекти освітніх будівель Харкова виконано безкоштовно. Серед них — Харківська громадська бібліотека (нині Громадська бібліотека ім. В. Г. Короленка) та Харківська жіноча недільна школа Х. Д. Алчевської (нині Виставковий зал Харківського художнього музею). За розробку проекту бібліотеки архітектор отримав почесне звання «Академік архітектури».

На площі Конституції стоять три банки авторства О. Бекетова — Земельний (1896), Торговий (1899) і Волзько-Камський (1907). Перш ніж приступити до їх проектування, будівничий уважно вивчив аналогічні споруди в Німеччині, Австро-Угорщині, Франції та Італії. У результаті вийшли бездоганно розроблені проекти — дві в неоренесансному стилі та один у стилі модерн.

Найбільш самобутній напрям у творчості О. Бекетова — проектування маєтків. Якщо громадські будівлі споруджувались у кількох стилях (неоренесанс, класицизм), то маєтки відрізнялись різноманітними стильовими рішеннями — архітектор мав можливість для вільної творчості, адже зазвичай інтелігенція не висувала жорстких умов. Більшість із маєтків розташовується на вул. Мироносицькій (нині вул. Жон Мироносиць) та вул. Садово-Куликівській (нині вул. Дарвіна). Окремо можна виділити маєток Д. А. Алчевського, виконаний у мавританському стилі.

Таким чином, Харків має унікальну архітектурну спадщину видатного українського архітектора О. М. Бекетова.

Є. Різниченко

АДАПТАЦІЯ МУЗЕЇВ ДО ЦИФРОВОЇ ЕРИ: ВІД ВІРТУАЛЬНИХ ТУРІВ ДО ІНТЕРАКТИВНИХ ДОДАТКІВ

E. Riznychenko

ADAPTING MUSEUMS TO THE DIGITAL ERA: FROM VIRTUAL TOURS TO INTERACTIVE APPLICATIONS

У світі, який швидко змінюється під впливом технологій, музеї не можуть залишатися осторонь. Без адаптації до цифрової революції неможливі залучення аудиторії та збереження культурної спадщини в майбутньому. Створення віртуальних турів або інтерактивних додатків — це лише частина стратегій, які використовують музеї для адаптації до нових реалій.

Музейний сектор завжди обережно ставився до впровадження нових практик і технологій, воліючи, загалом, дозволяти іншим йти першими й дивитися, що працює. Але під час фінансових зривів, пов'язаних із війною, цифрові методи часто були вкрай важливими для виживання музеїв, закриваючи діри, що виникали внаслідок зриву роботи на місці. Інструменти, які деякі вважали ризиковими або експериментальними (наприклад, онлайн-продаж квитків, змінна ціна, безконтактні платіжні системи та безконтактні інтерактивні засоби), стали мейнстрімом у зв'язку із необхідністю.

Війна може виявитися точкою перелому між епохою експериментів і епохою прагматизму, коли цифрова стратегія розглядається як важливий компонент музейної діяльності. Останні три роки перетворилися на величезний,

незапланований експеримент із перевірки апетиту аудиторії до взаємодії з музеями через цифрові шляхи.

Одним із ключових елементів цифровізації є створення віртуальних музеїв, які дозволяють відвідувачам отримувати доступ до музейних колекцій в онлайн-середовищі. Тепер не потрібно подорожувати тисячі кілометрів, щоб побачити світові шедеври, вистачить лише декілька кліків мишкою. Це надзвичайно зручно для людей з обмеженими можливостями або тих, хто з якихось причин не може фізично відвідати музей.

Прикладом можуть слугувати відомі українські музеї, які так чи інакше перебудували свою роботу та почали онлайн-роботу. Проєкт віртуальних подорожей «Музеї просто неба» представляє такі онлайн-екскурсії: «Музей архітектури та побуту в Ужгороді», «Музей народної архітектури та побуту», «Шевченківський гай у Львові; «Мамаєву Слободу» в Києві; «Національний музей народної архітектури та побуту України» в Києві; «Музей народної архітектури та побуту середньої Наддніпрянщини» в Переяслав Хмельницькому; «Резиденцію Богдана Хмельницького в Чигирині»; «Запорізьку Січ». Усі віртуальні екскурсії відбуваються під супровід україномовних пояснень про те чи інше місце, цікавих фактів і значення речей, відвідувачі відчувають, ніби вони справді гуляють музеєм з екскурсоводом.

Проте віртуальні тури — це лише початок. Інтерактивність стає новим трендом у музейній сфері. Інтерактивні експозиції та додатки дозволяють не лише спостерігати за експонатами, але й взаємодіяти з ними. Це стимулює активну участь відвідувачів та робить музейний досвід більш захоплюючим і таким, що запам'ятовується надовго.

Музейні програми повинні постійного оновлюватися та адаптуватися в мобільних додатках до різних платформ і пристроїв, що може збільшити витрати й складність розробки. Більше того, проблемою залишається онлайн-доступність відвідування музею для всіх категорій суспільства, у тому числі тих, хто не має доступу до сучасних технологій.

Успішний досвід ви користування інтерактивних додатків з AR та VR технологіям нам показують найбільші світові музеї. У червні 2021 р. Національний музей природознавства в Парижі запустив проєкт доповненої реальності з використанням окулярів Hololens від Microsoft. Проєкт під назвою «REVIVRE» («Жити знову») дозволив відвідувачам зустрітися віч-на-віч з віртуальними тваринами, які в реальному світі вже вимерли. У Національному музеї Сингапуру проходила імерсивна інсталяція під назвою «Історія лісу». Виставка фокусується на 69 зображеннях з колекції природничих малюнків Вільяма Фаркухара. Вони перетворені на тривимірну анімацію, з якою відвідувачі можуть взаємодіяти. Відвідувачі завантажують додаток і можуть використовувати камеру на своєму телефоні або планшеті, щоб досліджувати картини.

Однак, у зв'язку з цим, виникають питання: чи не втрачаємо ми щось важливе, замінюючи фізичний візит до музею на віртуальний тур чи інтерактивний додаток? Чи може цифрова реальність передати ту саму емоційну глибину та відчуття, які можна відчути стоячи перед шедевром? Мабуть, ні. Вони доповнюють, а не замінюють музейний досвід. Нові технології створюють можливості та розширюють доступність культурної спадщини.

Таким чином, адаптація музеїв до цифрової ери — це складний процес, який вимагає збалансованого підходу. Віртуальні тури та інтерактивні додатки — це лише інструменти в руках музейних працівників, які повинні використовуватися з урахуванням збереження історичної автентичності та емоційної співучасті. Лише за таких умов музеї можуть успішно адаптуватися до нових реалій та зберігати свою значущість у цифрову епоху.

В. Сорокіна

РЕПРЕСІЇ НА ВІННИЧЧИНІ У 20–30 РОКАХ ХХ СТ.

V. Sorokina

REPRESSIONS IN THE VINNYTSIA REGION IN THE 1920s AND 1930s OF THE XX CENTURY

Трагічні події сьогодення загострили актуальність багатьох проблем української історії, серед яких — репресивна політика радянського режиму 20–30-х рр. ХХ ст. Її дослідження дозволяє зрозуміти сутність російської держави початку ХХІ ст. Локальний вимір подій дає можливість визначити масштаби репресій в окремому регіоні, у цьому випадку — на території Поділля, зокрема й тих, що не набули широкого розголосу, а відомі переважно на місцевому рівні.

Метою доповіді є аналіз репресивних дій на території Вінниччини у 20–30 рр. ХХ ст., визначення напрямів репресивно-каральної діяльності органів ДПУ-НКВС.

Репресивна політика радянської влади на Вінниччині досліджена в монографіях С. Трухманової, В. Марочка, К. Завальнюка, окремі її аспекти розглянуто в статтях Р. Подкура, В. Жезицького, А. Малігіна.

Політичний режим СРСР у різні періоди свого часу набув форм авторитаризму й тоталітаризму, основною рисою якого стала боротьба із ворогом — внутрішнім та зовнішнім. Задля боротьби з «ворогами» застосовувалися радикальні методи, а саме жорстокі репресії, які набули тотального характеру.

Перш за все варто виділити періоди репресій, що відрізнялись причинами, методами, масштабами:

- 1) Листопад 1917 р. — січень 1924 р. — масові несанкціоновані арешти, розстріли заручників, злочинна діяльність ревтрибуналів та революційних трійок.
- 2) Початок 1924 р. — кінець 1929 р. — терор проти представників різних політичних партій. Об'єктом терору ставали ті, хто розчарувався в «генеральній» лінії партії, не довіряв Сталіну — троцькісти, «робоча опозиція», непмани та куркулі. Арешти були не довготривалими (2-6 місяців), розстріли — не масовими.
- 3) Листопад 1929 р. — грудень 1934 р. пов'язаний із взяттям курсу на колективізацію сільського господарства й політикою ліквідації куркульства як класу. Масовості набуло розкуркулення та вивезення заможних селян у Сибір. Результат «успішної» колективізації став штучний голод 1932–1933 рр. в Україні.
- 4) Грудень 1934 р. — червень 1941 р. — найбільш жорстокий. Приводом стало вбивство С. Кірова, найближчого соратника Сталіна. Було прийнято постанову, за якою термін розслідування зменшувався до 10 днів, розгляд справ у суді проводився без участі адвоката і прокурора, оскарження вироку та клопотання про помилування не дозволялись, вирок виконувався негайно після його винесення.